

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ඉංජිනේරුමය කාර්යයන් පිළිබඳ මධ්‍යම උපදේශක කාර්යාංශයේ (“කාර්යාංශය”) සහ එහි පරිපාලිතයේ (“සමූහය”) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ලාභ හා අලාභ සහ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය , හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, කාර්යාංශය හා සමූහය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය කාර්යාංශය හා සමූහය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාත්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, කාර්යාංශය හා සමූහය ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කාර්යාංශය හා සමූහය කටයුතු කර ඇති බව,
- කාර්යාංශයේ හා සමූහයේ සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

පහත නිරීක්ෂණ මත පදනම්ව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සෙන්ට්‍රල් ඉංජිනියරින් සර්විසස් (පුද්ගලික) පරිපාලිත සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මා විසින් තත්වගණනය කළ මතයක් ප්‍රකාශ කරන ලදී.

1.5.1.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරිබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරි බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත දෑ නිරීක්ෂණය විය.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සියළු දේපළ පිරිසිදු උපකරණ ගිණුම්ගත කර ඇති බව, ප්‍රමාණවත් ලෙස ආරක්ෂා කර ඇති බව සහ නැතිවූ අයිතම හඳුනා ගැනීම ආදී කරුණු සහතික කිරීම සඳහා නිවැරදි හා කාලෝචිත කේතීකරණ පද්ධතියක් දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ.කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් රු.මිලියන 1,298.18 ක වත්කම් වල පැවැත්ම සහ නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීමට සහ වාර්ෂික වත්කම් සත්‍යාපනය සිදු කිරීමට හැකි වන සේ සමාගම විසින් සිය වත්කම් කේතනය කර නොතිබූ අතර ඒවා ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය තුළ ඇතුළත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>දැනට සමාගම ERP පද්ධතිය භාවිතයෙන් නව කේතීකරණ පද්ධතියක් සංවර්ධනය කරමින් සිටින අතර එය ලබන වර්ෂය තුළදී හඳුන්වා දීමට බලාපොරොත්තු වේ.</p>	<p>දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි හා ප්‍රමාණවත් පාලනයක් සහතික කිරීම සඳහා, ERP පද්ධතිය සංවර්ධනය කිරීමේදී නිසි කේතීකරණ පද්ධතියක් අවශ්‍ය වේ.</p>

1.5.1.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

	අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	<p>ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01 - මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධ ප්‍රමිතයේ 32 වන ඡේදයට පටහැනිව පිළිවෙලින් රු.මිලියන 44.46 ක් සහ රු.මිලියන 34.69 ක් වූ ණයගැති බැර ශේෂයන් සහ වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් හර ශේෂයන් අවස්ථා 30 ක දී එම ගිණුම් වල හර සහ බැර ශේෂයන් සමඟ එකිනෙකට කපා හැර තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජංගම වත්කම් සහ ජංගම වගකීම් සමාන වටිනාකමකින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>රු. මිලියන 44.46 ක් වූ මුදලින් රු. මිලියන 38.38 ක මුදලක් වාර්තා ගත කිරීමේ දෝෂයක් නිසා ඇති වී තිබූ අතර ඉතිරි රු. මිලියන 6 ක මුදල සේවාදායකයා විසින් සිදු කරන ලද අතිරික්ත ගෙවීම් හේතු කොටගෙන පැන නැගී තිබුණි. වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් සම්බන්ධයෙන් වූ හර ශේෂයන් එම අත්තිකාරම් දෝෂ සහගත ලෙස වාර්තා කිරීම සහ ගිණුම් ගත කිරීම හේතු කොටගෙන පැන නැගී තිබුණි.</p>	<p>පිළිවෙලින් ණයගැතියන් සම්බන්ධයෙන් වූ බැර ශේෂයන් සහ වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් සම්බන්ධයෙන් වූ හර ශේෂයන් මත නිසි ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපාදනයන් අනුගමනය කරමින් ණයගැති ශේෂයන් සහ වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් නිවැරදි කිරීමට පියවර ගත යුතුය.</p>
	<p>තවද, අනුරාධපුර මූලික කාර්යාලයේ නිරවුල් නොකරන ලද අත්තිකාරම් ගෙවීම් උප ලේඛනයේ ඇතුළත් රු. මිලියන 1.64 ක් වූ බැර ශේෂයන් එම උප ලේඛනයේ වූ හර ශේෂයන් සමඟ එකිනෙකට කපා හැර තිබුණි. මිලදී ගත් භාණ්ඩ වල වටිනාකම, ලබා ගත් අත්තිකාරම් මුදල ඉක්ම වූ අවස්ථා වලදී සිදු කරන ලද දෝෂ සහගත ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපාදනයන් හේතු කොටගෙන එම බැර ශේෂයන් ඇති වී තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජංගම වත්කම් සහ ජංගම වගකීම් සමාන වටිනාකමකින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>භාණ්ඩ ලැබීමේ පත්‍රිකා (GRN), ERP පද්ධතියට ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ සිදු වූ දෝෂයන් හේතු කොටගෙන මෙම ගැටළුව පැන නැගී තිබුණි. මෙම බැර ශේෂයන්, ණයහිමි ශේෂයන් වෙත මාරු කළ යුතුය. මෙම දෝෂයන් ඉදිරියේ දී නිවැරදි කිරීම සඳහා ගබඩා භාරකරුවන්ට උපදෙස් දෙන ලදී.</p>	<p>මෙම නිරවුල් නොකරන ලද අත්තිකාරම් උප ලේඛනය තුළ ඇතුළත් වූ බැර ශේෂයන්, ණයහිමි ශේෂය වෙත මාරු කිරීමට පියවර ගත යුතුය.</p>
(ආ)	<p>ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත් ලබා ගැනීමේ දී අවශ්‍ය වන ලංසු බැඳුම්කර, අත්තිකාරම් බැඳුම්කර, කාර්යසාධන බැඳුම්කර ලබා ගැනීම සඳහා සමාගම සතු කෙටිකාලීන ආයෝජන විශාල ප්‍රමාණයක් ඇප වශයෙන් තබා තිබුණි. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත (SLFRS) 07 හි 14 වන ඡේදය සහ මූල්‍ය සාධන පත්‍රිකා : හෙලිදරව් කිරීම සහ ශ්‍රී.ල. ගි.ප්‍ර. 39 - මූල්‍ය සාධන පත්‍රිකා: හඳුනා ගැනීම සහ මැනීමෙහි ඡේද 37 (අ) ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල එසේ ඇප තැන්පතු වශයෙන් තබා තිබූ</p>	<p>ඉදිරි මූල්‍ය වර්ෂයේ සිට මෙය හෙලිදරව් කරනු ලැබේ.</p>	<p>ඇප තබා ඇති වත්කම් වල වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙලිදරව් කරමින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත වලට අනුකූල වීමට පියවර ගත යුතුය.</p>

වටිනාකම හෙලිදරව් කිරීමට සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි.

විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව 2021 සැප්තැම්බර් 08 දිනට සමාගම විසින් ලබා ගන්නා ලද බැංකු ඇපකර වල වටිනාකම රු.මිලියන 954.85 ක් විය.

(ඇ) සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සටහන් අංක 2.3.6 අනුව සමාගමේ ව්‍යාපාරික සැලැස්ම, උපායමාර්ග, අපේක්ෂිත ප්‍රයෝජන මට්ටම සහ අනාගත සංවර්ධනයන් ආදී කරුණු මත දේපළ පිරියත හා උපකරණ වල අපේක්ෂිත ඵලදීයී ආර්ථික ආයු කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, සමාගම විසින් රු.මිලියන 301.68 ක් වූ සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කරන ලද වත්කම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 - දේපළ පිරියත හා උපකරණ 51 වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමකින් තොරව සහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 8 අනුකූලව ඇස්තමේන්තු දෝෂ නිවැරදි කරමින් නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඉදිරිපත් කිරීමකින් තොරව සමාගම විසින් අඛණ්ඩව භාවිතා කරමින් පවතී.

ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව දේපළ පිරියත හා උපකරණ මූලික සහ පසු හඳුනා ගැනීම සඳහා පිරිවැය පදනම භාවිතා කරනු ලබයි. අප සමාගම විසින් ප්‍රත්‍යාගණන පදනම යොදා නොගන්නා අතර පිරිවැයට ගිණුම්ගත කරයි. තවදුරටත් අප විසින් 2020 වර්ෂයේ දී මෝටර් රථ වාහන ප්‍රත්‍යාගණනය කර එම අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 ප්‍රකාරව සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කරන ලද වත්කම් සම්බන්ධයෙන් ඵලදායී ආර්ථික ආයු කාලය ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමට සහ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 8 ප්‍රකාරව ඇස්තමේන්තු දෝෂ නිවැරදි කිරීමට සමාගම පියවර ගත යුතුය.

1.5.1.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) පොළොන්නරුව මූලික කාර්යාලය විසින් ක්ෂය ගණනය කිරීමේ දී රු.මිලියන 1.01 කින් එය අධි ගණනය කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය එම වටිනාකමෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>මෙම පෙර සැකසුම් බහාලුම 2012 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 10.08 ක මුදලකට මිලදී ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව මෙය 2020 වර්ෂය වන විට සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කළ යුතු වත්කමක් වේ. එබැවින් මෙම වත්කම 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කරන ලදී.</p>	<p>යම්කිසි වත්කමක් සඳහා ක්ෂය ප්‍රතිපාදනයන් සැලසීමේ දී සරල මාර්ග ක්‍රමය යොදා ගනු ලබන්නේ නම් ක්ෂය ප්‍රතිපාදනයන් ඵලදායී ආර්ථික ආයු කාලය තුළ සමාන අගයකින් වෙන් කළ යුතුය.</p>

- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල මව් සමාගම එනම්, මධ්‍යම ඉංජිනේරු උපදේශන කාර්යාංශය විසින් ගෙවිය යුතු ශේෂයන් ලෙස පෙන්වා තිබූ (රඳවා ගැනීමේ ගෙවිය යුතු මුදල්, ණයහිමි) ශේෂයන් සහ සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල පෙන්වා තිබූ එම අයිතමයන්ට අදාළ ලැබිය යුතු ශේෂයන් අතර රු.මිලියන 161.38 ක වෙනසක් දක්නට ලැබුණි.
- රඳවා ගැනීමේ ලැබිය යුතු ශේෂය - සම්පූර්ණ වෙනස රු. 574,401 කි. අප විසින් මෙම වෙනස නැවත පරීක්ෂා කර දෝෂය සිදු වී ඇත්තේ සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල නම් නිවැරදි කිරීමට ඉදිරියේ දී පියවර ගනු ඇත.
- අදාළ පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදි කිරීමට ඉදිරියේ දී පියවර ගත යුතුය.
- CECB ණයහිමියෝ- මෙය 2021 වර්ෂයේ දී නිවැරදි කරනු ඇත.
- (ඇ) පෙර කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ රු.මිලියන 1.12 ක ජාතිය ගොඩ නැගීමේ බදු (NBT) වටිනාකමක් 2020 වර්ෂයේ දී වියදමක් ලෙස සමාගම විසින් හඳුනා ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව වර්ෂය සඳහා වූ ලාභය අඩුවෙන් දක්වා තිබූ අතර රඳවා ගත් ලාභය එම වටිනාකමෙන් ම වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.
- 2019 වර්ෂයේ දී සැපයුම්කරු ගෙවීමක් ණයහිමි ලෙජරය තුළ ගෙවිය යුතු ලෙස සටහන් කර තිබූ අතර හර සටහන වියදම් ගිණුම සහ ගෙවිය යුතු ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ගිණුම තුළ සටහන් කරන ලදී. එම ජාතිය ගොඩ නැගීමේ බදු වියදම 2020 වර්ෂයේ දී වියදමක් ලෙස සටහන් කරන ලදී.
- ගිණුම්කරණ පද්ධතියක් තුළ ගනුදෙනු සටහන් කිරීමේ දී එම ගනුදෙනු වල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ගනුදෙනු සටහන් කිරීමේ ක්‍රමවේදය මත ශක්තිමත් අභ්‍යන්තර පාලනයක් ඇති කල යුතුය.

1.5.1.4 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ඉඩමක් සම්බන්ධයෙන් රු.මිලියන 15.42 ක වටිනා බදුකර ගිවිසුමකට සමාගම සහ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය පසුගිය වර්ෂයේ දී එළඹී තිබුණි. සමාගම විසින් මෙම වටිනාකම බදු ඉඩම් වගයෙන් දැක්වූවත්, මෙම වාර්තාව ඉදිරිපත් කරන දින වන විටත් සමාගමට මෙම ගිවිසුම අත්සන් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.</p>	<p>නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියෙන් බදු ගිවිසුම නිකුත් කිරීමේ ප්‍රමාදයක් ඇති බව කරුණාකර සලකන්න. අපි සියළුම අවශ්‍යතාවයන් සම්පූර්ණ කර ගෙවීම් අවසන් කර ඇති අතර සිහි කැඳවීමේ ලිපි දැනටමත් යවා ඇත.</p>	<p>බදු දේපළ වටිනාකම සහ අයිතිය තහවුරු කිරීම සඳහා බදු ගිවිසුම හෝ අනෙකුත් ලිඛිතමය සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) මධ්‍යම මූලික කාර්යාලය විසින් පිළියෙල කරන ලද ලේඛනය අනුව රු. 3,744,376 ක් වූ ශේෂයක් 2017 වර්ෂයේ සිට උපවිත වියදම් ලේඛනය තුළ පවතින අතර එම මුදල තුන්වන</p>	<p>මෙය ගිණුම්කරණ පද්ධතිය තුළට ඇතුළත් කරන ලද අමතර සටහනක් වන අතර එය 2021 වර්ෂයේ දී නිරවුල් කරනු ඇත.</p>	<p>මෙම අමතර සටහන පොත් වලින් ඉවත් කිරීමට සහ එයට අදාළ උපකාරක ලියවිලි විගණනයට ඉදිරිපත් කිරීමට පියවර ගත යුතුය.</p>

පාර්ශවයකට මහාමාර්ග ව්‍යාපෘති සඳහා භාවිතා කරන මෝටර් රථ වාහන වල පෙරහන් මාරු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ගෙවීමට ඇති බව දක්වා තිබුණි. කෙසේ වුවද මෙම ගෙවිය යුතු ශේෂයට අදාළව කිසිදු සාක්ෂියක් විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. එබැවින් මෙම ගෙවිය යුතු ශේෂයෙහි නිරවද්‍යතාවය සහ විශ්වාසනීයභාවය සහතික කිරීමට නොහැකි විය.

1.5.2 කාර්යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත (SLFRS) 07 හි 14 වන ඡේදය සහ මූල්‍ය සාධන පත්‍රිකා : හෙලිදරව් කිරීම සහ ශ්‍රී.ල. ගි.ප්‍ර. 39 - මූල්‍ය සාධන පත්‍රිකා: හඳුනා ගැනීම සහ මැනීමෙහි ඡේද 37 (අ) - කාර්යාංශය විසින් ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති භාරගැනීමේදී රු.200,225,207 ක් වටිනා එහි ආයෝජන ලංසු බැඳුම්කර, අත්තිකාරම් බැඳුම්කර, රඳවා ගැනීමේ බැඳුම්කර සහ කාර්ය සාධන බැඳුම්කර වශයෙන් බැංකු ඇපකරවලට තබා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, කාර්යාංශය විසින් වාර්තා කරන දිනයේදී ප්‍රමිතිවල විධිවිධානවලට අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එවැනි ඇප තැබූ මුදල හෙළි කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.</p>	<p>අනාගතයේදී පිළිපැදීමට සටහන් කර ගන්නා ලදී.</p>	<p>වාර්තා කරන දිනයේදී කාර්යාංශය ලබාගත් බැංකු ඇපකර සඳහා තැබූ මුදල හෙළි කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) SLFRS 15 - ගනුදෙනුකරුවන් සමඟ ගිවිසුම්වලින් ලැබෙන ආදායම - ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්වල වැඩ නිම කිරීමේ අදියර අනුව ආදායම හඳුනාගන්නා අතර, වැඩ නිම කළ ප්‍රමාණයට වඩා වැඩියෙන් හෝ අඩුවෙන් බිල්පත් නිකුත් කර ඇති විට ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ලැබිය යුතු</p>	<p>අවසාන ඉන්වොයිසි සේවාදායකයා විසින් තවමත් සහතික කර නොතිබුණි. එබැවින්, සහතික කළ අවසන් බිල්පත් මත කොන්ත්‍රාත් මුදල 2021 වර්ෂයේදී ගලපනු ලැබේ.</p>	<p>වයස් විශ්ලේෂණයක් සකස් කර සම්පූර්ණ කරන ලද ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් දිගු කාලීන හිඟ ශේෂයන් නිරවුල් කර ගැනීමටත්, ගිණුම්වල නිසි ගැලපීම් සිදු</p>

හෝ ගෙවිය යුතු ශේෂ පැවතීමට හැකියාවක් තිබේ. නමුත් ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තුවලින් සියයට සියයක ආදායමක් හඳුනා ගැනීමෙන් පසු මෙම ශේෂය නිරවුල් කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තුවෙන් ලැබෙන ආදායම සම්පූර්ණයෙන් හඳුනා ගැනීමෙන් පසුව පවා, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පිළිවෙලින් එකතුව රු.297,528,112 ක් සහ රු.359,002,617 ක් ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ලැබිය යුතු සහ ගනුදෙනුකරුවන්ට ගෙවිය යුතු ලෙස තවදුරටත් දක්වා තිබුණි. ගනුදෙනුකරුවන්ට ගෙවිය යුතු හා ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ලැබිය යුතු ශේෂ අතරින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පිළිවෙලින් රු.195,696,219 සහ රු.145,816,913 ක් වර්ෂ 05 කට වැඩි කාලයක් තිස්සේ ගිණුම්වල දක්වා තිබුණි. තවද, මගේ පෙර වර්ෂවල විගණන වාර්තා මගින් මේ කරුණ පෙන්වා දී තිබුණද මේ දක්වා මේ සම්බන්ධයෙන් ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

කිරීමටත් තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව ඵලදායී හා විධිමත් වැඩ සැලැස්මක් හඳුන්වා දිය යුතුය.

(ඇ) LKAS 16 - දේපල, පිරියත සහ උපකරණ

(i) කාර්යාංශය විසින් අඛණ්ඩව භාවිතා කරන රු.මිලියන 269.24 ක සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වූ වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ආර්ථික ආයු කාලය නැවත තක්සේරු කිරීමට ක්‍රියා කර නොතිබුණි. තවද, මෙම වත්කම් LKAS 16 හි 51 වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

තවද, කාර්යාංශය අවම වශයෙන් එක් එක් මූල්‍ය වර්ෂය අවසානයේ වත්කම්වල ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රයෝජනවත් ආයු කාලය සමාලෝචනය කරන බව වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියේ 3.8.6 තුළ දක්වා තිබුණද කාර්යාංශයට අයත් වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ආයු කාලය අවම වශයෙන් එක් එක් මූල්‍ය වර්ෂය අවසානයේ දී සමාලෝචනය කර

මෝටර් රථ සහ ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි හැර අනෙකුත් සියලුම දේපල, පිරියත සහ උපකරණ භෞතික පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා කණ්ඩායම් වලට පවරා ඇති අතර ස්ථාවර වත්කම් බොහොමයක ශුද්ධ පොත් අගයක් නොපවතින බැවින් එකම වර්ගයේ දේපල, පිරියත සහ උපකරණ නැවත තක්සේරු කිරීමට කමිටුවක් පත් කර ඇත.

කෙසේ වෙතත්, කාර්යාංශයේ ස්ථාවර වත්කම් දිවයින පුරා විසිරී ඇති බැවින් සහ රටේ පවතින තත්ත්වය

සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වූ වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ආර්ථික ආයු කාලය නැවත තක්සේරු කිරීමටත් ඇස්තමේන්තු දෝෂ නිවැරදි කිරීමටත් ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් කිරීමටත් ක්‍රියා කළ යුතුය.

නොතිබූ අතර, , LKAS 08 අනුව ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවක වෙනසක් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

හේතුවෙන් කාර්ය මණ්ඩලය එක්රැස් කිරීමේ සීමාවන් නිසා මෙම පැවරුම සම්පූර්ණ කිරීමට අපට තවත් කාලය අවශ්‍ය වේ.

(ii)කාර්යාංශය විසින් රු.3,700,591,042 ක් වටිනා එහි ස්ථාවර වත්කම් නියමාකාරයෙන් කේතනය කර නොතිබුණු අතර එම කේත ඉංජිනේරු ප්‍රසම්පාදන සහ ඉදිකිරීම් (EPC) සහ උපදේශන අංශයේ පවත්වාගෙන යන ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනවලට ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

ස්ථාවර වත්කම් භෞතිකව සත්‍යාපනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සමගාමීව ස්ථාවර වත්කම් කේත කිරීම දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත. 2021 වර්ෂය තුළ මිලදී ගත් වත්කම් සඳහා මෙම ක්‍රියාවලිය දැනටමත් ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

කාර්යාංශයේ සම්පූර්ණ ස්ථාවර වත්කම් කේත කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

එබැවින් වාර්ෂික වත්කම් සත්‍යාපනයේ දී එම වත්කම් හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වීමෙන් එම වත්කම්වල පැවැත්ම සැක සහිතය. තවද, සම්පූර්ණ දේපල, පිරියත සහ උපකරණ නිවැරදිව ගිණුම්ගත කර ඇති බව සහතික කිරීම, ආරක්ෂා කිරීම සහ නැතිවූ අයිතම අනාවරණය කර ගැනීම සඳහා දේපල, පිරියත සහ උපකරණ සඳහා නිවැරදි හා කාලෝචිත කේතකරණ පද්ධතියක් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

(iii)කාර්යාංශය විසින් ගෘහ භාණ්ඩ හා සවිකිරීම්, ඉදිකිරීම් උපාංග සහ උපකරණ, කාර්යාලීය උපකරණ, යන්ත්‍ර උපකරණ, බහාලුම්, පරිගණක යනාදිය සඳහා ක්ෂයවීම් ගණනය කර ඇත්තේ කාර්යාංශයේ එක් එක් මූලික කාර්යාලය විසින් පවත්වනු ලබන වත්කම් සත්‍යාපනය අනුව එම වත්කම්වල සත්‍ය පැවැත්ම නොසැලකීමෙනි. තවද, කාර්යාංශයේ පොදු ලෙජරයේ දැක්වෙන වත්කම්වල පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා මධ්‍යගත වත්කම් ලේඛනයක් පවත්වා ගෙන ගොස් නොතිබුණි. එබැවින්, රු.646,315,029 ක මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පෙන්වා ඇති වත්කම්වල පිරිවැයේ නිරවද්‍යතාවය හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඒ සඳහා කරන ලද රු.58,383,489 ක්ෂයවීම් විගණනයේදී විශ්වාසදායක ලෙස තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි විය.

විමසුමේ සඳහන් කර ඇති පරිදි, ස්ථාවර වත්කම්වල භෞතික පැවැත්ම තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු වෙමින් පවතින අතර ස්ථාවර වත්කම් ලේඛන පරීක්ෂා කිරීමට සහ සත්‍යාපිත විස්තර සමඟ යාවත්කාලීන කිරීමට අපි බලාපොරොත්තු වෙමු.

පොදු ලෙජරයේ දැක්වෙන ස්ථාවර වත්කම්වල ක්ෂයවීම් ගණනය කිරීමේදී එම වත්කම්වල භෞතික පැවැත්ම සහතික කර ගත යුතුය. තවද, වාර්ෂික සමීක්ෂණ මණ්ඩල පැවැත්වීමට හැකි වන පරිදි යාවත්කාලීන මධ්‍යගත ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයක් පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.5.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ)කාර්යාංශයේ ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමේදී ගොඩකිරීමේ කටයුතු සඳහා වැය වූ රු.10,503,223 ක මුදල ප්‍රාග්ධනීකරණයකින් තොරව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු ණයගැති ශේෂයට ඇතුළත් කර තිබූ අතර තවත් හඳුනා නොගත් රු.971,365 ක් ද කාර්යාංශයේ ණයගැති ශේෂයට වැරදි ලෙස ඇතුළත් කර තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ එකතුව රු.මිලියන 5,977 ක් වූ කාර්යාංශයේ ණයගැති ශේෂය රු. 11,474,588 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>කාර්යාංශයේ ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීමේදී ගොඩකිරීම් කටයුතු සඳහා වැය වූ රු.10,503,223 ක් වැරදිමකින් ණයගැතියන් යටතේ සඳහන් විය. මෙම මුදල ගොඩනැගිලි යටතට මාරුකිරීමට කටයුතු කරනු ලබන අතර දේපල පිරිසිදු හා උපකරණ සටහනේ අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදු කරනු ලැබේ. තවද රු.971,365 ක ශේෂය සමාලෝචනය කර ඒ අනුව ගැලපීම් කරනු ලැබේ.</p>	<p>සැබෑ ණයගැති ශේෂයන් පමණක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පෙන්විය යුතුය.</p>
<p>(ආ)2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට කාර්යාංශයේ DHQC උපදේශන අංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, ණයගැති ශේෂය රු.48,698,299 ක් වූ අතර එහි අපහායනය සඳහා ප්‍රතිපාදන රු.55,464,739 ක් විය. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේදී ණයගැති ශේෂය ඉක්මවා රු.6,766,440 ක් අපහායනය සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙන්කර තිබුණි.</p>	<p>කාර්යාංශයේ සමස්ත වෙළඳ ණයගැති වටිනාකමෙහි වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2020 වර්ෂයේ සමස්ත පොදු ප්‍රතිපාදනක් පවත්වාගෙන යාමට තීරණය කරන ලදී. කෙසේ වුවද, මෙය දැනටමත් 2021 වර්ෂයේ DHQC හි මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ගැලපීම් කර ඇත.</p>	<p>වාර්තා කරන දිනයේදී අපහායනය සඳහා ප්‍රතිපාදන මුළු ණයගැති ශේෂය නොඉක්මවිය යුතුය.</p>

1.5.2.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට කාර්යාංශයේ එක් එක් මූලික කාර්යාල සහ උපදේශන අංශයන් විසින් සකස් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් එකතු කළ අගය මත බදු පාලන ගිණුම් ශේෂයන් සහ එදිනට එම මූලික කාර්යාල සහ අංශ විසින් සකස් කරන</p>	<p>මෙම ශේෂයන් දිගු කාලයක් ගිණුම්වල පෙන්වන අතර අපි වෙනස්කම් සැසඳීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටිමු. 2021 වර්ෂයේදී මේවා නිරවුල් කර ඇත.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමට පෙර උපලේඛන සමඟ ලෙජර ශේෂයන් සංසන්දනය කිරීමට අවධානය යොමු කළ යුතුය.</p>

ලද උපලේඛන අතර අවස්ථා 19 කදී රු.29,028,235 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගෙවිය යුතු එකතු කළ අගය මත බදු ශේෂය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ඉහත වෙනස්කම්වලින් 2021 සැප්තැම්බර් 30 දක්වා ගිණුම්වලින් ඉවත් කර තිබුණේ රු.8,927,514 ක් හෙවත් සියයට 23ක් පමණි.

(ආ) කාර්යාංශයේ පරිපාලිත සමාගම විසින් රු.මිලියන 5.1 ක් කාර්යාංශයෙන් ලැබිය යුතු ලෙස දැක්වුවද, මෙම මුදල සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ කාර්යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගෙවිය යුතු බවට දක්වා නොතිබුණි.

ගෙවිය යුතු මුදල් දැනටමත් පියවා ඇති අතර පරිපාලිත සමාගමට ගෙවිය යුතු මුදලක් නොමැත.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමට පෙර කාර්යාංශයේ වාර්තා පරිපාලිත සමාගමේ වාර්තා සමඟ සැසඳිය යුතුය.

1.5.2.4 අවිනිශ්චිත ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) කාර්යාංශයේ මූලික කාර්යාල 12 කට අයත් ගිණුම් අයිතම 19 කට අදාළ එකතුව රු.මිලියන 60.16 ක් හඳුනා නොගත් ශේෂ බවට 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සකස් කරන ලද උපලේඛනවල සඳහන් කර තිබුණි. මෙම අයිතම 19න් රු.මිලියන 13.73 ක් වටිනා අයිතම 09 ක් අවුරුදු පහකට වැඩි කාලයක සිට පැවතෙන ශේෂයකි. මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන දිනය දක්වාම මෙම ගිණුම් අයිතම හඳුනාගෙන නිරවුල් කිරීමට කාර්යාංශය විසින් ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම රු. මිලියන 60.1 ක ගෙවිය යුතු සහ ලැබිය යුතු ශේෂ පිළිවෙලින් රුපියල් මිලියන 45.3 සහ රු. මිලියන 14.8කින් සමන්විත වේ. මෙම ශේෂයන් දිගු කාලයක් ඉදිරියට ගෙන යන අතර මේ දක්වා ඒවාට හිමිකම් නොකියන අතර එම ශේෂයන් තවදුරටත් ලැබිය යුතු හෝ ගෙවිය යුතු නොවන බව පෙනී යයි. එබැවින්, එම ශේෂයන් දැනටමත් ලෙජරයේ සැක සහිත ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ලෙස වර්ග කර ඇත.</p>	<p>කිසිදු ප්‍රමාදයකින් තොරව ගිණුම් පොත්වලින් මෙම සැක සහිත ස්වභාවයේ ශේෂයන් ඉවත් කිරීමට ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) කාර්යාංශයේ ගොඩනැගිලි සේවා නමින් අංශයක් හෝ මූලික කාර්යාලයක් හෝ ක්‍රියාත්මක නොවූවද මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ වත්කම් හා බැරකම් යටතේ පිළිවෙලින් රු.8,711,447 ක් සහ රු.17,651,275 ක අයිතමයන් 04 ක් ගොඩනැගිලි සේවා (Building Service) නමින් ඇතුළත් කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් එම</p>	<p>බැංකු ගිණුම වසා දමා ඉතිරි මුදල් ප්‍රධාන කාර්යාලයේ ප්‍රධාන බැංකු ගිණුමට පැවරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමට දැනටමත් කටයුතු කර ඇත. අනෙකුත් ශේෂයන් පරීක්ෂා කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.</p>	<p>ගිණුම් පොත්වලින් මෙම ශේෂය නිරවුල් කිරීමට වහාම පියවර ගත යුතුය.</p>

අයිතමයන් අදාළ පරිදි ගැලපීම් නොකර දිගින් දිගටම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කර තිබුණි. ඊට අමතරව ඉහත වත්කම් හා බැරකම් යටතේ පවතින වෙනස වන රු.8,939,828 ක මුදල නිසි පරිදි ගැලපීම් කිරීම වෙනුවට ප්‍රාග්ධන ක්ෂය වීම් ලෙස පෙන්වුම් කර තිබුණි.

1.5.2.5 ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී පරිපාලිත සමාගමෙන් (සෙන්ට්‍රල් ඉංජිනියරින් සර්විසස් (පුද්ගලික) සමාගම) අයවිය යුතු ලෙස පෙන්වා ඇති රු.92,880,628 ක් ඉවත් කිරීම වෙනුවට සමූහයේ මුළු ණයගැති ශේෂයට එකතු කර තිබුණි. ඊට අමතරව සමූහයේ ගිණුම්වලින් ඉවත් කළ යුතු රු.46,401,148 ක් ද සමූහයේ ගිණුම් සකස් කිරීමේදී ඉවත් කර නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමූහයේ ණයගැති ශේෂය රු.232,162,404 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>ඒකාබද්ධ ගිණුම් සකස් කිරීමේදී වැරදීමකින් ඉවත් කිරීමේ තීරුවේ අඩු කිරීම වෙනුවට රු.මිලියන 92 ක් නැවත එකතු කර තිබූ අතර ඉතිරි රු.මිලියන 46 අතපසුවීමක් හේතුවෙන් ඉවත් කර නොතිබුණි. අනාගතයේදී එවැනි අඩුපාඩු වළක්වා ගැනීමට සටහන් කර ගන්නා ලදී.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිසි ගැලපීම් සිදු කර සථාන හා නිවැරදි සංඛ්‍යා පෙන්විය යුතුය.</p>

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට වෙළඳ ණයගැති ශේෂය රු.5,977,305,595 ක් වූ අතර ඉන් රු.2,674,662,841 සහ රු.1,449,987,960 ක් පිළිවෙළින් වසර 3 ක් සහ වසර 5 ක් අයකරගෙන නොතිබුණි. මෙම ශේෂයන් අයකරගත හැකිද නැද්ද යන්න සොයා බැලීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගත යුතුව තිබුණද, ඒ සඳහා එලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ක්‍රමාණුකූල බිල්පත් ගෙවීමේ සැලකිය යුතු ප්‍රමාදයක්</p>	<p>අපි අවස්ථා කිහිපයකදීම ඔබට දන්වා ඇති පරිදි, අපගේ ගනුදෙනුකරුවන් බොහෝ දුරට රජයේ අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු සහ වෙනත් රාජ්‍ය සතු ව්‍යවසායන් වන අතර මෙම කාරණය අපගේ පාලනයෙන් එහා ගිය බැවින් ලැබිය යුතු ශේෂ එකතු කිරීම සම්බන්ධයෙන් කාර්යාංශයේ අයකරගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග ඉතා සීමිතය. එසේ තිබියදීත් හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට</p>	<p>හිඟ ශේෂයන් ප්‍රමාදයකින් තොරව අයකරගත යුතුය.</p>

පවතින බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් නුදුරු අනාගතයේදී ගෙවීම් ප්‍රමාදයන් සම්බන්ධයෙන් කාර්යාංශයේ කළමනාකාරිත්වය ස්ථිර විසඳුමක් සෙවිය යුතුය.

සියලු අඛණ්ඩ උත්සාහයන් ගෙන ඇත.

මේ අතර, ණය එකතු කිරීමේ ඒකකය යටතේ දිගුකාලීන හිඟ ශේෂයන් විමර්ශනය කිරීමට පියවර ගෙන ඇත.

එසේම, 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේ මුළු වෙළඳ ලැබිය යුතු මුදල් සියයට 8 කින් අඩු වී ඇති අතර දිගුකාලීන හිඟ ණය සඳහා රු.මිලියන 1,830 ක ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් සිදු කර ඇත.

ඒ අනුව වෙළෙඳ ණයගැති ශේෂයන් පරීක්ෂා කර බලා අයකර ගැනීමට අපි අඛණ්ඩ උත්සාහයක් ගෙන ඇත.

(ආ) කාර්යාංශයේ EPC අංශයේ මුළු ණයගැති ශේෂය රු.4,290,523,157 ක් වන අතර එයින් රු.2,628,620,342 හෝ සියයට 61 ක් පමණක් සම්මත තාක්ෂණික කමිටුවේ (STC) නිර්දේශ මත සිදු කෙරෙන හෝ නිම කරනලද ව්‍යාපෘතිවලට අදාළ ණයගැති ශේෂයන් වේ. STC අනුමැතිය ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදය එම ණයගැති ශේෂයන් අයකර ගැනීමට බලපා ඇති බව ප්‍රකාශ කළද, ඉතිරිව ඇති ණයගැති ශේෂයන් අයකර ගැනීමට හේතු විගණනයට ඉදිරිපත් කිරීමට කාර්යාංශය අපොහොසත් වී තිබුණි.

-එම-

-එම-

(ඇ) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අවුරුදු 03 හා 05 ට වැඩි කාලයක් තිස්සේ පැවති පිළිවෙලින් රු.894,598,087 ක් සහ රු.543,001,855 ක් වූ නිමකරන ලද හෝ අත්හිටුවන ලද ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිවලට අදාළව ලැබිය යුතු රඳවාගැනීම් මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ඉහත ශේෂවලින් 2021 ජනවාරි 01 සිට නොවැම්බර් 30 දක්වා කාලය තුළ රු.15,498,200 ක් පමණක් අයකරගෙන තිබුණි.

අපි දිගින් දිගටම ගනුදෙනුකරුවන්ට සිහිකැඳවීම් යවා මෙම දිගුකාලීන හිඟ ශේෂයන් පියවන ලෙස ඉල්ලා සිටියෙමු, නමුත් ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ප්‍රතිචාර දැක්වීම ඉතා දුර්වලය. තවද, සමහර ව්‍යාපෘති STC අනුමැතිය පොරොත්තුවෙහි පවතින අතර, එබැවින් අනුපාත සඳහා අනුමැතිය ලැබෙන තෙක් සේවාවලාභියා රඳවාගැනීම් නිදහස් කර නොමැත. මේ අතර, ලැබිය යුතු දිගුකාලීන හිඟ රඳවා තබා ගැනීම් සඳහා සියයට

බොහෝ කලකට පෙර නිම කරන ලද ව්‍යාපෘතිවලට අදාළව ලැබිය යුතු රඳවාගැනීම් මුදල් තවදුරටත් ප්‍රමාදයකින් තොරව අයකර ගැනීමට නිසි යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දිය යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2020 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව කාර්යාංශය විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු ශේෂය රු.897,795,802 කි. එයින් පිළිවෙලින් රු.152,446,819 ක් හා රු.700,484,023 ක් වර්ෂ 05 ට වැඩි හා වර්ෂ 03 ට වැඩි ශේෂයන් විය. මෙම ගෙවිය යුතු ශේෂය දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් වෙත ප්‍රේෂණය කිරීමට හෝ දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් විමසා සුදුසු පියවර ගැනීමට හෝ මේ දක්වා කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළ දීර්ඝ කාලයක් පවතින වෙළෙඳ ලැබිය යුතු මුදල් සහ රට තුළ පවතින අහිතකර තත්ත්වය හේතුවෙන් කාර්යාංශයේ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයට අහිතකර ලෙස බලපා ඇත. කාර්යාංශයේ අඛණ්ඩ ද්‍රවශීලතා ගැටළු ඉහත බදු වගකීම් පියවීම ප්‍රමාද වීමට හේතු විය. මූල්‍යමය බාධා මධ්‍යයේ වුවද, කාර්යාංශය විසින් 2020 වර්ෂය තුළ මුළු ආදායම් බදු වගකීමෙන් රු.මිලියන 69 ක් පියවා ඇත.</p>	<p>කාර්යාංශය දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූල විය යුතු අතර ප්‍රමාද වූ ගෙවීම් සඳහා වන අධිභාර වළක්වා ගැනීම සඳහා දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද ගෙවීමට වහාම ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති සියයට 90 ක් නිම වීමේදී ලබාගත් වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් මුළුමනින්ම පියවිය යුතු වුවද, 2021 නොවැම්බර් 30 දින වන විටත් ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති 13 කට අදාලව එලෙස ලැබී තිබූ රු.32,942,162 ක් ගිණුම්වල පැවතුණි. ඉහත කරුණුවලට අමතරව පොළන්තරුව මූලික කාර්යාලයේ රු.811,714 ක හර ශේෂයක් ඔවුන්ගේ වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ගිණුමේ දක්වා තිබුණි.</p>	<p>සමහර ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති මුළුමනින්ම සම්පූර්ණ කර හෝ ගනුදෙනුකරුවන් විසින් අතහිටුවා ඇත. කෙසේ වෙතත්, වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ඔවුන් විසින් පියවීම කර නොතිබුණි. තවද, සමහර අවස්ථා වලදී සේවාදායකයින් විසින් අපගේ අවසාන බිල්පත්වලින් වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් වැරදීමකින් වැඩියෙන් පියවා ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හර ශේෂයන් ලැබී ඇත.</p>	<p>පියවිය හැකි දිගුකාලීන හිඟ වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ප්‍රමාදයකින් තොරව පියවීමටත් අනෙක් ශේෂයන් ආදායම ලෙස සැලකීමටත් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ඇ) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට වර්ෂ 3 සිට 5 දක්වා සහ වර්ෂ පහට වැඩි කාලයක සිට පවතින ණයහිමියන් පිළිවෙලින් රු. 218,474,698 ක් සහ රු.647,016,183 ක් ද, ගෙවිය යුතු රඳවාගැනීම් පිළිවෙලින් රු.521,142,737 ක් සහ රු.403,493,350 ක් ද නිරවුල් කර නොතිබුණි. තවද, එම දිනයටම උපවිභව වියදම් රු.11,881,461 ක් වර්ෂයකට වැඩි කාලයක් නොපියවා පැවතුනි.</p>	<p>මෙම ශේෂයන් දිගු කාලයක සිට ගිණුම්වල දක්නට ලැබේ. එබැවින් මෙම ශේෂයන් විශ්ලේෂණය කිරීමට සැලකිය යුතු කාලයක් අවශ්‍ය වේ. තවද, තවමත් සැපයුම්කරුවන්ගෙන් ඉල්ලීම් ලැබී නොමැත. අපට ඉල්ලීම් ලැබුණු පසු, ඉතිරි මුදල් නිදහස් කරනු ලැබේ.</p>	<p>නියමිත කාල සීමාව තුළ ණයහිමියන් පියවිය යුතු අතර නිදහස් කළ හැකි මුදල් නිදහස් කිරීමටත් අනෙක් ඒවා ආදායම ලෙස සැලකීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.6.3 අත්තිකාරම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2015 ජූලි 14 දිනැති අංක 03/2015 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය වක්‍රලේඛයෙන් සංශෝධනය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි 371 සහ කාර්යාංශයේ මූල්‍ය අධිකාරිය පැවරීම ප්‍රකාරව විවිධ අරමුණු සඳහා ලබා දී ඇති අත්තිකාරම් එකතුව රු.4,178,158 ක් හා රු.1,463,688 ක් පිළිවෙලින් වර්ෂ තුනට වැඩි හා වර්ෂ පහට වැඩි කාලයක් පවතින අතර වාර්තාවේ දිනය දක්වාම අයකර ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>අත්තිකාරම් ලබා දුන් සේවකයින් තවදුරටත් කාර්යාංශයේ නොමැති නිසා මෙම ශේෂයන් කිහිපයක් කපා හැරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට දැනටමත් කටයුතු කර ඇති අතර මෙම ශේෂවලින් සමහරක් හඳුනා නොගත් දිගුකාලීන හිඟ ශේෂයන්ය.</p>	<p>අත්තිකාරම් ලබා දී ඇති අරමුණු අවසන් වූ වහාම එය පියවා ගැනීමට අවධානය යොමු කළ යුතුය.</p>

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ කීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 11 වගන්තිය සහ 2018 නොවැම්බර් 14 දිනැති හා අංක 02/2018 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය</p>	<p>රේඛීය අමාත්‍යවරයාගේ අනුදැනුම ඇතිව මුදල් අමාත්‍යවරයාගෙන් අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබා නොගෙන කෙටි කාලීන හා දිගුකාලීන ආයෝජන මූලාශ්‍ර වන ඇමතුම් තැන්පතු සහ ස්ථාවර තැන්පතු ආදියෙහි රු.3,419,654,531 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි.</p>	<p>කාර්යාංශය විමධ්‍යගත මෙහෙයුම් ව්‍යුහයක් සහිත ස්වයං මූල්‍ය සංවිධානයක් වන අතර, සෑම අවස්ථාවකදීම රජයේ බලධාරීන්ගෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීම ප්‍රායෝගිකව කළ නොහැක. කෙසේ වෙතත්, විගණන සහ කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීමේදී උපදෙස් දී ඇති පරිදි, නව ආයෝජන පිළිබඳ ප්‍රකාශයක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සටහනක් ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම අදහස් කරනු ලැබේ.</p>	<p>කාර්යාංශයේ අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීමට පෙර අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.</p>

(ආ) රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල යහපාලනය සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳ 2003 ජූනි 02

(i) 9.3.1 ඡේදය

කාර්යාලයේ අනුමත බඳවාගැනීම් සහ උසස් කිරීම් යෝජනා ක්‍රමයක් (SOR) තිබිය යුතු වුවද, එම යෝජනා ක්‍රමය මධ්‍යම හා ඉහළ මට්ටමේ කළමනාකාරිත්වයේ තනතුර සඳහා සකස් කර අනුමත කර නොතිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන්, කාර්යාලයේ සංශෝධන සේවක සංඛ්‍යාව සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු, එම්එම් මට්ටම සිට එම්එම් මට්ටම දක්වා සංශෝධන බඳවා ගැනීමේ සහ උසස් කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමයක් කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන බව කළමනාකාරිත්වය විගණනය වෙත දන්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2021 සැප්තැම්බර් 30 දින වන විටත් මේ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහ කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ (MSD) අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා එම්එම් සිට එම්එම් මට්ටම දක්වා SOR සකස් කිරීමට වෙනම කමිටුවක් පත් කර ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් කාර්යාලය විසින් සංශෝධන සේවක සංඛ්‍යාව සහ සංශෝධන බඳවා ගැනීමේ සහ උසස්වීම් යෝජනා ක්‍රමය සඳහා අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය. කෙසේ වෙතත්, SOR තවමත් අනුමැතිය සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට සහ MSD වෙත ඉදිරිපත් කර නොමැත.

අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවේ සියලුම මට්ටම් සඳහා අනුමත බඳවාගැනීම් සහ උසස්වීම් යෝජනා ක්‍රමයක් කාර්යාලයේ තිබිය යුතුය.

(ii) 9.14 ඡේදය

මානව සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ සියලුම කරුණු සම්බන්ධයෙන් නීති හා රෙගුලාසි සපයන ක්‍රියා පටිපාටි අත්පොතක්

කාර්යාලයේ මානව සම්පත් සහ පරිපාලන ඒකකය මානව සම්පත් සහ පරිපාලන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධ සියලුම කරුණු සම්බන්ධයෙන් රෙගුලාසි සපයන ක්‍රියා පටිපාටි

මානව සම්පත් හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍ර සඳහා අනුමත අත්පොත් කාර්යාලයෙන් තිබිය යුතුය.

නිබිය යුතු වුවද, කාර්යාලයේ සුමට හා ඵලදායී මානව සම්පත් පරිපාලනයක් සඳහා එවැනි අනුමත අත්පොතක් නොතිබුණි.

අත්පොත අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත.

(ඇ) 2016 දෙසැම්බර් 29 දිනැති හා අංක 30/2016 දරන රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛයේ 03 වගන්තිය.

සෑම ඉන්ධන පරීක්ෂණයකින්ම මාස 12 ක කාලයකට පසුව හෝ කිලෝමීටර් 25,000 ක දුරක් ධාවනය කිරීමෙන් පසුව හෝ එන්ජිමේ ප්‍රධාන අලුත්වැඩියාවක් සිදු කිරීමෙන් පසුව හෝ සිදු වන ප්‍රථම අවස්ථාවේදී ඉන්ධන පරිභෝජනය නැවත පරීක්ෂා කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, කාර්යාලය විසින් 2016 සිට 2020 දක්වා කාලය තුළ මෙම පරීක්ෂණය සිදු කර ඇත්තේ කාර්යාලයේ වාහන 331 න් වාහන 12 ක් සඳහා පමණි.

2022 වර්ෂය සඳහා රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛයට අනුව ඉන්ධන පරිභෝජන පරීක්ෂණය සිදු කර ඉන්ධන පරිභෝජනය නිවැරදිව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අපි සැලසුම් කරන්නෙමු.

ඉන්ධන පරිභෝජනයේ ආර්ථිකමය හා විනය සහතික කිරීම සඳහා එම චක්‍රලේඛයේ විධිවිධාන අනුව ඉන්ධන පරිභෝජනය නැවත පරීක්ෂා කළ යුතුය.

1.8 මුදල් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

කාර්යාලය විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල බැංකු ජංගම ගිණුම් 78 ක් පවත්වාගෙන ගොස් ඇති අතර එම ජංගම ගිණුම්වල 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය රු.425,196,722 කි. මෙම බැංකු ගිණුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පහත නිරීක්ෂණ අනාවරණය විය.

(i) බැංකු ජංගම ගිණුම් 11 ක වර්ෂ 1 සිට වර්ෂ 2 දක්වා කාලය තුළ බැංකු ශේෂය රු.3,310,974 ක් නිෂ්ක්‍රීයව පැවතියද 2003 ජූනි 02 දිනැති හා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛ අංක PED 12 හි 8.4 වගන්තියට අනුව අඛණ්ඩව අර්ධ වාර්ෂිකව බැංකු ගිණුම් වල අවශ්‍යතාවය සලකාබැලීමෙන් මෙම අක්‍රීය බැංකු ගිණුම් වසා දැමීමට මෙම වාර්තාව

2021 වර්ෂය තුළ ගිණුම් දෙකක් වසා දැමූ අතර විශේෂිත ව්‍යාපෘති සඳහා එක් ගිණුමක් විවෘත කරන ලදී. අපි දැනට මෙම ජංගම ගිණුම් මහජන බැංකු වෙබ්පත් මුදල් ලබා ගැනීමට භාවිතා කරන අතර සේවාදායකයාගේ

කාර්යාලය මගින් ක්‍රියාත්මක වන අක්‍රීය බැංකු ගිණුම් සහ පෞද්ගලික බැංකු ගිණුම් වසා දැමීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

නිකුත් කරන දිනය දක්වාම කළමනාකාරිත්වයේ අවධානය යොමු වී නොතිබුණි.

ඉල්ලීම මත මහනුවර මහජන බැංකුවේ තවත් ගිණුමක් විවෘත කර පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

(ii) මහජන බැංකුවේ පවත්වාගෙන යන ජංගම ගිණුමක් සම්බන්ධයෙන් ගිණුම් පොත්වල දැක්වෙන බැංකු ශේෂය සහ බැංකු තහවුරු කිරීම් අතර රු.325,260 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

බැංකුවට ඉදිරිපත් නොකළ රු.325,310 ක් වටිනා වෙක්පත් අවලංගු කර 2020 ජනවාරි මාසයේදී ඒ සඳහා රිසිට්පත් නිකුත් කර ඇති අතර මෙම ගනුදෙනු මුදල් පොතේ දක්වා ඇත. කෙසේ වෙතත්, ගිණුම්කරණ පද්ධතියේ දෝෂයක් හේතුවෙන් ඉහත ගනුදෙනු 2020 ලෙජරයේ ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

බැංකු ශේෂයන් සහ බැංකු තහවුරු කිරීම් අතර යම් යම් වෙනස්කම් හඳුනා ගැනීම සඳහා සැසඳුමක් පිළියෙල කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.261,002,527 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.339,937,117 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.78,934,590 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේදී ඉදිකිරීම් ආදායම හා උපදේශන ආදායම පිළිවෙලින් රු.1,004,266,670 ක් හා රු.412,058,865 අඩුවීම මෙම පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රධාන ආදායම් සහ වියදම් විෂයයන්, ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා වැඩිවීම් හෝ අඩුවීම් ප්‍රතිශතයන් සමඟ විශ්ලේෂණය පහත දැක්වේ.

විස්තරය	2020 දෙසැම්බර් 31 න්	2020 දෙසැම්බර් 31 න්	විචලනය	ප්‍රතිශතය
	අවසන් වර්ෂය සඳහා	අවසන් වර්ෂය සඳහා		
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	භිතකර/ (අහිතකර)	%
මෙහෙයුම් ආදායම්				
ඉදිකිරීම්	4,124.05	5,128.32	(1,004.27)	20
උපදේශන	2,007.79	2,419.85	(412.06)	17
වෙනත් ආදායම්				
කුලී ආදායම්	32.52	23.07	9.45	41
විවිධ ආදායම්	21.96	39.83	(17.87)	45
මූල්‍ය ආදායම්	263.17	314.40	(51.23)	16
වියදම්				
ක්ෂය	173.62	131.79	(41.83)	32
පරිපාලන වියදම්	657.00	668.49	11.49	2
විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම්	0.47	48.72	48.25	99
මූල්‍ය පිරිවැය	4.82	4.16	(0.66)	16

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

- (අ) කාර්යාංශය බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය රු.261,002,527 ක් වූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ එහි මුළු වත්කම් පදනම රු.18,951,048,931 කි. එබැවින්, මුළු වත්කම්වල ප්‍රතිලාභය සියයට 1.38 ක් (2019 - සියයට 1.73) පමණක් වූ අතර මෙය 2012 වසරේ සිට වර්ෂයෙන් වර්ෂය ක්‍රමයෙන් අඩු වී ඇත. තවද, මෙය සමාන කර්මාන්තයේ සාමාන්‍ය පිළිගත් අනුපාතයට සාපේක්ෂව බෙහෙවින් අඩු වී තිබුණි.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දළ ලාභ ආනුපාතය සියයට 0.48 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණද, පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව මෙහෙයුම් ලාභ ආන්තිකය සියයට 0.347 කින් අඩු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2007 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ කාර්යාංශය සමඟ ඇතිකරගත් බැඳුම්කර ගිවිසුම් කඩ කළ සහ වැටුප් රහිත නිවාඩු මත විදේශගත වූ නිලධාරීන් 9 දෙනෙකුගෙන් රු.7,157,098 ක පායමාලා ගාස්තු අයකර ගැනීමට ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කාර්යාංශය අපොහොසත් වී තිබුණි.	නිලධාරීන් 7 දෙනෙකුගේ පෞද්ගලික ලිපිගොනු නීතිමය කටයුතු සඳහා නීති අංශය වෙත භාර දී ඇති අතර අනෙකුත් නිලධාරීන් වෙත සිහි කැඳවීම් ද යොමුකර ඇත.	එම නිලධාරීන්ට ගෙවා ඇති හිඟ පායමාලා ගාස්තු අයකර ගැනීම සඳහා කාර්යාංශය සමඟ ඇති කර ගත් බැඳුම්කර ගිවිසුම් කඩ කළ නිලධාරීන්ට ඵරෙහිව කාර්යාංශය නීතිමය පියවර ගත යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කාර්යාංශය ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් (Repo), අරමුදල් ගිණුම් සහ ස්ථාවර තැන්පතු ආදියෙහි කෙටි කාලීන සහ දිගු කාලීන ආයෝජනවල රු.3,419,654,531 ක් ආයෝජනය කිරීමෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ දී රු.258,348,266 ක ශුද්ධ පොලී ආදායමක් උපයා ඇත. මෙම ශුද්ධ පොලී ආදායම සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා බද්දට පෙර ලාභය වන රු.261,002,527 න් සියයට 98.98 ක් නියෝජනය කර තිබුණි.	කොවිඩ් -19 වසංගතයේ බලපෑමත් සමඟ මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා ඇති වූ අහිතකර ආර්ථික බලපෑම හේතුවෙන් 2019 සහ 2020 වසර තුළ මෙහෙයුම් ලාභය විශාල ලෙස අඩු වී ඇත. කෙසේ වුවද, ලෝකයේ පවතින වසංගත තත්ත්වය ඉවත් වීමෙන් පසු ඉදිකිරීම් කර්මාන්තයේ උත්පාතය සමඟ අපගේ මෙහෙයුම් සහ ලාභය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට අපි අපේක්ෂා කරමු.	මූල්‍ය ආදායම වැඩි කරනවාට වඩා කාර්යාංශයේ මෙහෙයුම් ආදායම ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි කාර්යාංශයේ කළමනාකාරිත්වය අවධානය යොමු කළ යුතුය.

(ආ)කාර්යාංශයේ ඊපීසී අංශයේ මූලික කාර්යාල නවයක් (09) 2020 වර්ෂයේදී රු.93,092,128 ක මෙහෙයුම් අලාභයක් ලබා ඇති අතර එම මූලික කාර්යාල අතරින් මූලික කාර්යාල 05 ක් 2018 වර්ෂයේ සිටද මූලික කාර්යාල 03 ක් 2017 වර්ෂයේ සිටද මෙහෙයුම් අලාභ වාර්තා කර තිබුණි. ඊට අමතරව කාර්යාංශයේ උපදේශන අංශ 13 ක් 2020 වර්ෂයේදී රු.351,934,685 ක මෙහෙයුම් අලාභයක් ලබා ඇති අතර එම උපදේශන අංශ අතරින් අංශ 03 ක් 2018 වර්ෂයේ සිට මෙහෙයුම් අලාභ ලබා තිබුණි.

අපට පාලනය කළ නොහැකි රටේ ආර්ථික පසුබෑම කාර්යාංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වයට අහිතකර ලෙස බලපා ඇත. කෙසේ වෙතත්, කාර්යාංශයේ මානව හා භෞතික වත්කම් උපරිම ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා කාර්යාංශයේ විෂය පථය තුළ නව ව්‍යාපාරික මාර්ග සෙවීමට කළමනාකාරිත්වය දැනටමත් පියවර ගෙන ඇත.

ඉදිකිරීම් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත විවිධ ව්‍යාපාර විවිධාංගීකරණ ක්ෂේත්‍ර හඳුනාගෙන එහි පවතින මානව හා භෞතික සම්පත් උපරිමයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් මෙම පාඩු අවම කර ගැනීමට කාර්යාංශයේ අවධානය යොමු විය යුතුය.

(ඇ)2020 වර්ෂය අවසන් වන විට කාර්යාංශයේ ඉදිකිරීම් අංශයේ නිම කරන ලද ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති අතුරින් ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති 10 ක දළ පාඩුව රු.134,509,922 ව තිබුණි.

ව්‍යාපෘති අවසන් වූ පසු සේවාලාභීන් විසින් ව්‍යාපෘති භාර ගැනීම සඳහා වැඩි කාලයක් ගතවීම හේතුවෙන් කාර්යාංශයට අමතර පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන අතර සමහර ව්‍යාපෘති විවෘත තරගකාරී ලංසු මගින් අඩු මිලට ප්‍රදානය කරන ලදී.

අනාගතයේදී මෙම පාඩු අවම කර ගැනීමට කාර්යාංශය මගින් එලදායි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

3.3 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ)කාර්යාංශයේ ජාත්‍යන්තර අංශය සම්බන්ධයෙන් විගණනයට සපයා ඇති තොරතුරුවලට අනුව, 2020 වර්ෂයේදී ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතියක් සිදු නොකළ බැවින් ඉදිකිරීම් ආදායමක් වාර්තා වී නොතිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එම අංශයට අදාළ ඉදිකිරීම් වියදම රු. 2,206,864 ක් සඳහන් කර තිබුණි. මේ අතර ගෙවිය යුතු ගිණුම් යටතේ පසුගිය වසරේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ද මෙම අගය සඳහන් කර නොතිබුණි. මේ අනුව, කෙටිගෙන යන ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතියක් හෝ සහතික කළ බිල්පත් විස්තර නොමැතිව ඉදිකිරීම් පිරිවැය පමණක් දැරීම, ඉහත ඉදිකිරීම් පිරිවැයේ විශ්වසනීයත්වය සහ නිරවද්‍යතාවය විගණනයේදී සැක සහිතය.</p>	<p>2019 ගිණුම් අවසන් කරන අවස්ථාවේදී උප කොන්ත්‍රාත්කරු මෙම ගෙවීම් සඳහා ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. එබැවින් එය 2020 වර්ෂයේදී ගිණුම්ගත කර ඇත.</p>	<p>ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතියක් හෝ ඉදිකිරීම් ගෙවීම් සඳහා බැඳීමක් නොමැතිව ඉදිකිරීම් පිරිවැයක් නොදැරිය යුතුය.</p>

(ආ)කාර්යාංශයේ සම්පත් එහි පරිපාලිතය විසින් පරිහරණය කිරීම හේතුවෙන්, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.1,652,545,484 ක මුදලක් පරිපාලිතයෙන් අයකර ගැනීමට තිබුණු අතර කාර්යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අදාළ පාර්ශ්වයෙන් ලැබිය යුතු මුදල් ලෙස එය සඳහන් කර තිබුණි. මෙම මුදල වර්ෂයෙන් වර්ෂය දිගින් දිගටම ඉහළ යමින් පවතින අතර 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට එය රුපියල් 1,147,466,029ක් විය. පවතින විකල්ප සලකා බලා මෙම ශේෂය ගිණුම්වලින් ඉවත් කිරීමට කළමනාකාරිත්වය කිසිදු ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොමැති බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

පරිපාලිතය (CESL) පිහිටුවා ඇත්තේ රුපියල් මිලියන 10 ක අවම ප්‍රාග්ධනයක් සහිතවය. එබැවින් කාර්යාංශය විසින් කාරක ප්‍රාග්ධනය සපුරාලීම සඳහා වරින් වර අරමුදල් ලබා දී ඇත. දැනට කාර්යාංශය සහ CESL යන ආයතන දෙකම එක් එක් මූලික කාර්යාලවල ශේෂයන් පරීක්ෂා කිරීමට කටයුතු කරමින් සිටින අතර 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී පැවැත්වීමට නියමිත අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීමට අදහස් කරයි. ඒ අනුව මෙම ශේෂය නිරවුල් කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබේ.

කළමනාකරණය විසින් බේරුම්කරණ ක්‍රියා පටිපාටියක් හඳුන්වා දිය යුතුය.

3.4 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය -----	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම -----	නිර්දේශය -----
<p>2020 වසර සඳහා සකස් කරන ලද ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මට අනුව, මිලදී ගැනීමට අපේක්ෂා කරන භාණ්ඩවල ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම රු. 283,677,950 කි. කෙසේ වෙතත්, 2020 වසර තුළ මිලදී ගත් සැබෑ භාණ්ඩවල වටිනාකම රු. 10,570,195 ක් පමණි. එය ඇස්තමේන්තුගත අගයෙන් සියයට 3.73ක් පමණි. මේ අනුව, ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම තාර්කික පදනමක් මත සකස් කර ක්‍රියාත්මක කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>අපි මෝටර් රථ මිලදී ගැනීමට සැලසුම් කර තිබුණත් රජයේ සීමාවන් නිසා එම අවශ්‍යතාවය සපයා ගැනීමට නොහැකි විය. තවද, මූල්‍ය බාධාවන් හේතුවෙන් අපට අනෙකුත් ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා ද ප්‍රසම්පාදනය කිරීමට නොහැකි විය.</p>	<p>ක්‍රියාකාරකම් නියමිත වේලාවට අවසන් කිරීම සහතික කර ගැනීමට සහ ඒ සඳහා හොඳම වෙළඳපල වටිනාකම ලබා ගැනීම සඳහා සමස්ත ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂමව සැලසුම් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.</p>

3.5 ව්‍යාපෘති පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) කෘෂිකාර්මික ඉංජිනේරු අංශයේ ආයෝජන ව්‍යාපෘතියක් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ රබ්කැන්ඩය දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට 2020 ජුනි 23 දින මණ්ඩලය තීරණයක් ගෙන තිබුණි. ඒ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කාර්යාංශයේ අරමුදලින් එකතුව රු. මිලියන 70ක් වෙන් කර තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.</p>		
<p>(i) මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අක්කර 150 ක ඉඩමක් වසර 30 ක බදු පදනම මත ශ්‍රී ලංකා මහවලි අධිකාරියෙන් (MASL) ලබා ගැනීමට තීරණය කරන තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන දිනය දක්වා මේ පිළිබඳව අවසන් කිරීමට කාර්යාංශය අපොහොසත් වී තිබුණි.</p>	<p>මෙම ගැටළුව විසඳීම සඳහා, ලේකම්, MASL හි අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, කාර්යාංශයේ සහායක, කාර්යාංශයේ සාමාන්‍යාධිකාරී සහ කාර්යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහභාගීත්වයෙන් රැස්වීමක් සංවිධානය කරන ලදී. වාණිජ කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපෘති සඳහා මෙම ඉඩම් බදු දීමට මේ වන විටත් කැබිනට් අනුමැතිය ලබාගෙන ඇති බව MASL හි අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් මෙම රැස්වීමේදී දන්වා සිටියේය. මේ පිළිබඳව දැනටමත් කාර්යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට දන්වා ඇත.</p>	<p>ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර ඉඩමේ නීත්‍යානුකූල අයිතිය ලබා ගත යුතුය.</p>
<p>ii) මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වෙනම ඉදිරිපත් කර ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව රු. 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කටයුතු සඳහා රුපියල් 6,878,623ක් වැය කර තිබුණි. එසේ වුවද, 1995 අගෝස්තු 11 දිනැති හා අංක 884 දරන රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති නිවේදනයට අනුව මෙය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් (WIP – කෘෂිකර්මය) හෝ වෙනත් ආයෝජන ලෙස පෙන්වා දී නොතිබුණු අතර ඒ වෙනුවට කාර්යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉන්වෙන්ටරි අයිතමයක් ලෙස දක්වා තිබුණි.</p>	<p>අනාගතයේ දී අනුකූල වීමට සටහන් කර ගත්තෙමු.</p>	<p>ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල හෝ ආයෝජනයේ වටිනාකම නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>

iii. මෙම ප්‍රදේශය අලි ඇතුන් ගැවසෙන බව භෞතික විගණනයේදී අනාවරණය වීම නිසා මේ වන විට රට තුළ බරපතළ ගැටලුවක් වී ඇති අලි මිනිස් ගැටුමේ තත්ත්වය තවදුරටත් උග්‍රවීමේ හැකියාව විගණනයට බැහැර කළ නොහැකි විය.

අලි මිනිස් ගැටුම රටේ බොහෝ ප්‍රදේශවල පොදු ප්‍රශ්නයකි. රඹකැන්ඔය බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ වාණිජ ගොවිතැන සඳහා MASL විසින් මෙම ප්‍රදේශය හඳුනාගෙන ඇත. අපගේ අදහසට අනුව, MASL විසින් ව්‍යාපෘති හඳුනාගැනීමේ අදියරේදී අලි මිනිස් ගැටුමට විසඳිය යුතුව ඉඩ තිබුණි.

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර, ව්‍යාපෘතියේ සමාජ හා පාරිසරික ශක්‍යතාව සලකා බැලිය යුතුය.

iv. කාර්යාංශයේ නිලධාරීන්ට අනුව ඉහත භූමි ප්‍රදේශයේ බඩඉරිඟු අක්කර 60 ක් සහ උඳු අක්කර 15 ක් පමණ වගා කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, ඉහත වගා කරන ලද ප්‍රදේශයේ සත්‍ය ප්‍රමාණය තහවුරු කිරීම සඳහා විගණනය වෙත කිසිදු තහවුරු කිරීමක් ලබා දී නොතිබුණි. එබැවින් වාර්තා වූ ප්‍රමාණයට වඩා විශාල ප්‍රදේශයක වගාව සිදු කර තිබීමේ හැකියාව ඇත.

කාර්යාංශයේ නිලධාරීන් විසින් මෙම ප්‍රදේශයේ ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් සඳහන් කරන බව පිළිගැනේ. කෘෂිකාර්මික භාවිතයේදී, ප්‍රදේශයේ ප්‍රමාණය ගණනය කරනු ලබන්නේ යම් ප්‍රදේශයක් පුරා බීජ ව්‍යාප්තිය ආසන්න කිරීමෙනි.

වගා බිම්වල සැබෑ ප්‍රමාණය සොයා ගැනීමට නිසි යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දිය යුතුය

උදාහරණයක් ලෙස, බඩඉරිඟු වල බීජ අවශ්‍යතාවය තක්සේරු කිරීමේ සම්මතයක් ඇත (අක්කර 1 ක් සඳහා බීජ කිලෝග්‍රෑම් 5 ක් අවශ්‍ය වේ). ඒ අනුව බීජ කිලෝග්‍රෑම් 500ක් ව්‍යාප්ත කළහොත් ආසන්න වශයෙන් අක්කර 100ක භූමි ප්‍රමාණය ගණනය කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රදේශයේ ප්‍රමාණය තක්සේරු කිරීමේ එකම ක්‍රමය මෙය නොවේ. 2020 මහ කන්නයේ කාලය සීමා වූ නිසා ඉහත ආසන්න ක්‍රමයට යාමට සිදු විය. කෙසේ වෙතත්, වර්තමානයේ කාර්යාංශය විසින් විවිධ ලක්ෂණ සහ ප්‍රමිති මත පදනම්ව ඉඩම් හඳුනා ගැනීම සඳහා සවිස්තරාත්මක ඉංජිනේරු සමීක්ෂණයක් සිදු කර ඇත.

V. අස්වැන්න නෙළන ලද බඩඉරිඟු ගබඩා කිරීමට සුදුසු ගොඩනැගිලි පහසුකම් කුඹුරේ හෝ කාර්යාංශයට අයත් අම්පාර වැඩබිමේ නොතිබුණි. අස්වනු නෙළන ලද බඩඉරිඟු ඉදිකරමින් පවතින ගොඩනැගිල්ලක ගබඩා කර තිබූ අතර ඒවා සුරක්ෂිතව සංරක්ෂණය කර වැඩි මිලට අලෙවි කළ හැකි පරිදි ගබඩා කිරීමට කාර්යාංශය පියවර ගෙන නොතිබූ බවද වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

කාර්යාංශයෙන් ගොවිපළේ ගබඩා ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම ආරම්භ කර ඇති අතර එය 90%ක් අවසන් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, ඔවුන්ගේ පාර්ශ්වයෙන් ගත් තීරණයක් මත ඉදිකිරීම් කටයුතු නතර කරන ලෙස MASL ආයතනය උපදෙස් දෙනු ලැබීය.

ප්‍රමාදයකින් තොරව ව්‍යාපෘති භූමිය සඳහා නිසි ගබඩා පහසුකම් සැපයිය යුතුය.

අර්ධ වශයෙන් නිම කරන ලද මෙම ගොඩනැගිල්ලේ පවා අස්වැන්න තාවකාලිකව ගබඩා කිරීමට හැකියාව ඇත.

නිසි ගබඩාවක් සහිතව අස්වැන්න වැඩි මිලට අලෙවි කිරීමේ හැකියාව පවතින බව සත්‍යයකි. ගබඩා ගොඩනැගීම අවසන් වීමත් සමඟ අනාගතයේදී අපට මෙය සාක්ෂාත් කරගත හැකි බව පිළිගැනේ.

vi. මෙම ප්‍රදේශයේ වගා කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රදේශයේ ජනතාව අවස්ථා කිහිපයකදී විරෝධතා සහ උද්ඝෝෂණ සිදුකළ අතර නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගවලටද යොමුවී තිබුණි. එබැවින් මෙම ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධයෙන් අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය වේ.

වාණිජ ගොවිතැන සඳහා ලබාදුන් වෙනත් ඉඩම් කිහිපයක් සඳහා ඇතැම් බාහිර පාර්ශ්ව විසින් නීතිමය පියවර ගෙන ඇති බව සත්‍යයකි.

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර, ව්‍යාපෘතියේ සමාජ හා පාරිසරික ශක්‍යතාව සලකා බැලිය යුතුය.

ඒ අනුව ඉදිරි මාස 4 තුළ නීතිමය කරුණු නිරවුල් වන තුරු ස්ථිර ආයෝජනයක් ආරම්භ නොකරන ලෙසට අපට උපදෙස් ලබා දුනි. වාණිජ ගොවිතැන කිරීමට ආයෝජකයින් සඳහා මේවා නිරවුල් කර ගත හැකි බවට MASLට විශ්වාසය ඇත.

3.6 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
<p>රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල යහපාලනය සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳ 2003 ජුනි 02 දිනැති හා අංක PED/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 9.2 (e) සහ (f) ඡේදයට පටහැනිව, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ නව තනතුරු 03ක් නිර්මාණය කරමින් නිලධාරීන් 25 දෙනෙකු බඳවා ගෙන තිබුණි. තවද අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව ඉක්මවා නිලධාරීන් 182ක් තනතුරු 09ක් සඳහා බඳවාගෙන තිබුණි.</p>	<p>කාර්යාංශය 2020 වසර තුළ කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවා ගනු ලැබුවේ නිලධාරීන්/සේවකයින් 8 දෙනෙකු පමණි. තවද, කාර්යාංශය විසින් අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවෙන් පිටත සේවකයින් බඳවා ගනු ලබන්නේ බොහෝ දුරට කොන්ත්‍රාත් පදනම මත අනාගත ව්‍යාපෘති වැඩ අවශ්‍යතා සඳහා සේවා සැපයීම සඳහා ය.</p>	<p>කාර්යාංශයේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව ඉක්මවන විවිධ කාණ්ඩයටතේ බඳවා ගන්නා සේවකයින් පිළිබඳ තොරතුරු එහි සලකා බැලීම සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>

3.7 වාහන පද්ධතිය කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ)කාර්යාංශයට අයත් වාහන 331 න් වාහන 48 ක් කිසිදු කටයුත්තක් සඳහා යොදා ගෙන නොතිබුණි. ඊට අමතරව ඉන් වාහන දෙකක් වසරකට වැඩි කාලයක් අලුත්වැඩියා කර තිබූ අතර එක් වාහනයක අයිතිය තහවුරු කර නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නැත</p>	<p>කාර්යාංශයේ භෞතික සම්පත්වලින් උපරිම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට අවධානය යොමු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ)බොහෝ වාහන 2019 ජනවාරි 01 සිට 2021 ජූලි 31 දක්වා කාලය තුළ අවස්ථා 60 කදී අනතුරුවලට ලක්ව ඇති අතර වාහන අනතුරු 57 ක් සම්බන්ධයෙන් රක්ෂණ හිමිකම් සඳහා අදාළ රක්ෂණ සමාගම වෙත යොමු කර ඇත.</p>	<p>2014.02.10 දිනැති චක්‍රලේඛය අනුව වාහන ඇණියේ අනතුරු කළමනාකරණය කර ඇත. ඉදිරියේදී සිදුවන වාහන අනතුරු සම්බන්ධයෙන් විමර්ශන සිදු කර විගණකාධිපති වෙත වාර්තා කරන ලෙස සටහන් කර ගන්නා ලදී.</p>	<p>සම්පූර්ණ වාර්තාවක් සැකසීමට දින 7කට වඩා ප්‍රමාදයක් අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, මූලික වාර්තාව වහාම එවිය යුතු අතර, පරීක්ෂණයෙන් පසු, සම්පූර්ණ වාර්තාව අලාභ වූ දින සිට මාස 3ක් ඇතුළත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>
<p>කෙසේ වෙතත්, අනතුරුවලට ලක්වූ වාහන සංඛ්‍යාව, අයකර ගත් රක්ෂණ හිමිකම්වල වටිනාකම, අලුත්වැඩියා කිරීමේ පිරිවැය යනාදී තොරතුරු විගණනය සඳහා සපයා නොතිබූ අතර, පාඩු සඳහා හේතු සහ වගකිව යුතු</p>		

පුද්ගලයින්ට එරෙහිව කිසිදු විමසීමක් සිදු කර නොතිබුණි. තවද, වාහන අනතුරු විමර්ශනයට අදාළ මූලික වාර්තා සහ අවසන් වාර්තා විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
-----	-----	-----
<p>විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සහ 2020 වර්ෂය සඳහා වන ප්‍රගති වාර්තාවට අනුව, කාර්යාංශයේ අංශ 05 කට අයත් ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම රු. 27,700,000 ක් වන ඉලක්කගත ක්‍රියාකාරකම් 33 ක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රගතියක් වාර්තා කර නොමැත. මෙම තත්ත්වය කාර්යාංශයේ සමස්ත කාර්ය සාධනයට අහිතකර ලෙස බලපා ඇත.</p>	<p>ප්‍රධාන වශයෙන් රට තුළ පවතින කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් රැස්වීම් අවලංගු කිරීම වැනි රජය විසින් සපයනු ලබන සෞඛ්‍ය නීතිවලට අනුකූලව යෝජිත වැඩිමුළු සැලසුම් කළ පරිදි පැවැත්වීමට නොහැකි වූ අතර ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්පූර්ණයෙන් සාක්ෂාත් කර ගැනීමට නොහැකි විය.</p>	<p>නියමිත ඉලක්කගත සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම යථාර්ථවාදී පදනමක් සකස් කළ යුතුය.</p>